

**ДО ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ
ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ И ИЗКУСТВА
НА НАОА**

ДОКЛАД

за извършената проверка по процедура за програмна акредитация за обучението по образователна и научна степен „доктор” – Програма „**Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)**” в професионално направление 2.1 Филология, област висше образование 2. Хуманитарни науки, в Кирило-Методиевския научен център при БАН

от ЕКСПЕРТНА ГРУПА в състав:

1. **Проф. д.ф.н. Татьяна Димова Славова** – СУ „Св. Климент Охридски” –
ръководител на ЕГ
2. **Доц. д-р Дарина Дончева Дончева** - ПУ „Паисий Хилендарски“ – член на ЕГ
3. **Докторант Боряна Любомирова Манолова** - ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ –
член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата **проф. д.ф.н. Живка Колева-Златева**, член на ПКХНИ.

Експертната група и наблюдаващият процедурата са определени с решение на Акредитационния съвет НАОА (Протокол №23 от 12.11.2020 г.).

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1. Докторанти в програмата**
- 2. Проверка по изпълнение на препоръките от предходната акредитация.**
- 3. Проверка по изпълнение на критериите за програмна акредитация на докторска програма в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качество в европейското пространство за висше образование (ESG) - част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО (Таблица 5), приети от АС на НАОА на 20.10.2016 г.**
- 4. Приложения: таблици**
- 5. Препоръки**

Уважаема г-жо Председател на ПК по хуманитарни науки и изкуства,

Експертната група (ЕГ) в изпълнение на решение на Акредитационния съвет на НАОА от 12.11.2020 г. (Протокол №23), съгласно чл. 33 и чл. 34 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016) Критерии за програмна акредитация на професионално направление в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване качеството в европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО (Таблица 5), проведе своята проверка на подадения доклад за акредитация на ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“, ПН 2.1 Филология, област на висше образование 2. Хуманитарни науки – Кирило-Методиевски научен център при БАН.

На тази база, както и след анализа на фактите и обстоятелствата, отразени в Доклада-самооценка, на поисканите и предоставени допълнително справки и проверката за изпълнение на критериите за програмна акредитация на професионално направление, експертната група състави този доклад.

Предвид заповед № РД-01-718/18.12.2020 г. на Министъра на здравеопазването, съгласно която от 22.12.2020 г. до 31.01.2021 г. се удължава срокът на въведените противоепидемични мерки в страната заради разпространението на COVID-19, ЕГ извърши своята проверка само по документи и без посещение в КМНЦ. Заседанията на ЕГ се проведеха дистанционно, като в процеса на работа председателят и членовете на групата бяха в редовна интернет-връзка.

В хода на проучване и анализ на Доклада-самооценка и приложенията към него се наложи ръководителят на ЕГ да поиска допълнителна информация – редица справки и уточняващи данни. Тя бе предоставена любезно и своевременно от научния секретар на КМНЦ доц. д-р Десислава Найденова.

1. ОБУЧАВАНИ ДОКТОРАНТИ В АКРЕДИТАЦИОННИЯ ПЕРИОД

В разглеждания период 2014–2019 г. **трима докторанти** са обучавани в Програма “Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)” (*Приложение 7*): **двама – в редовна докторантура, един – на самостоятелна подготовка**. И тримата докторанти са зачислени през оценявания период. Делът на редовните докторанти спрямо общия брой докторанти е 66,7 %. Обучаваният на самостоятелна подготовка докторант е чужд гражданин.

През оценявания период **трима докторанти са отчислени с право на защита** (2018, 2019), **един е защитил дисертационния си труд** (2019).

2. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

С протокол № 20 от 17.12.2014 г. Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства (ПКХНИ) взема решение за даване на програмна акредитация на образователна и научна степен „доктор” – Програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)” в КМНЦ на БАН, в професионално направление 2.1. Филология от област на висше образование 2. Хуманитарни науки, с оценка 9,25 (девет

цяло и двадесет и пет стотни) и срок на валидност шест години в съответствие с член 79 (4) от ЗВО.

В своето решение ПКХНИ отправя следната препоръка:

Да се засили академичният обмен на докторанти по международни образователни програми (в срок до декември 2017 г.).

Препоръката е изпълнена: В КМНЦ са създадени условия за академичен обмен и професионална мобилност на докторантите, както по двустранни договори (5 сключени български и чуждестранни, *Приложение 9*), така и по програмата *Еразъм+* (договорни отношения с 11 институции от 6 държави, *Приложение 10*). От 2019 г. КМНЦ има сключени договори и с Института по славистика във Виена (Австрия) и с Университета „Аристотел“ в Атина (Гърция). В оценявания период **двама от тримата** обучавани докторанти в Програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ са **специализирали в чужбина** (една мобилност по програма „Еразъм+“ за 4 месеца в гр. Нитра, Словакия и една мобилност за 1 месец в Прага по програмата за двустранно сътрудничество между България и Чехия на БАН). За същия период в КМНЦ са се обучавали 6 чуждестранни докторанти и един постдокторант от Италия.

3. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

СТАНДАРТ 1. „ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО“

Критерий 1.1. „Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма.“

1.1.1. Висшето училище или научната организация организира обучение по докторската програма в съответствие със своята мисия, цели, задачи и действащото законодателство.

По 1.1.1. Дейността на КМНЦ е представена на страницата на БАН (<https://bit.ly/35a0HO3>) и най-вече на специализирания сайт на КМНЦ (<http://kmnc.bg/>), където са публикувани нормативни документи, свързани с обучението на докторантите. На интернет страницата на КМНЦ е налична информация за приема на докторанти (<https://www.kmnc.bg/?info=209>), за всички предлагани докторантски курсове, подготвени от научния състав на КМНЦ за Докторантското училище на ЦО (<https://www.kmnc.bg/?info=210>), както и за актуалните за зимния семестър на учебната 2020/2021 г. докторантски курсове (<https://www.kmnc.bg/?info=53>). ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ отговаря на историята, мисията, целите и задачите на КМНЦ като институция с интердисциплинарен характер, която отстоява българската национална идентичност в лицето на Кирило-Методиевото дело.

Обучението на докторантите е фокусирано върху основните приоритети на КМНЦ, които определят и научноизследователската дейност на неговите сътрудници.

1.1.2. Цялостната дейност за обучение по докторската програма е подчинена на институционалната система за качество, без да се пренебрегва спецификата ѝ.

По 1.1.2. ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ е съобразена с научноизследователската дейност на учените и специалистите в КМНЦ, насочена към изследване на културно-историческото наследство, националната идентичност и развитието на културата на обществото. За осигуряване качеството на обучението по докторските програми в БАН е разработена Система за оценка на качеството на образованието на докторантите в БАН (http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:r7Xk3I1bvB0J:edu.bas.bg/documents/eval_system.pdf+&cd=2&hl=bg&ct=clnk&gl=bg), която обаче дава само общите насоки. Системата за оценка на качеството на научните изследвания е свързана пряко с правилата за атестиране на академичния състав на КМНЦ, който съответства на спецификата на ДП. **Не се съобщава за извършени през последните 5 г. вътрешни одити** за оценка на качеството на обучение по докторската програма.

1.1.3. Висшето училище или научната организация изгражда и прилага политика за осъществяване взаимовръзката между научните изследвания и обучението по докторската програма в рамките на националния и институционалния контекст.

По 1.1.3. От Доклада-самооценка и приложенията става ясно, че за обучението на докторантите се изготвя Индивидуален учебен план в съответствие с приетите нормативни документи и правилници. Ръководителите на докторантите са хабилитирани лица. Списъкът на предлаганите докторантски лекционни курсове, водени от научния състав на КМНЦ (*Приложение 5*), са в синхрон с основната политика на КМНЦ за утвърждаването му като международен Център в областта на кирилометодиевистиката. В доклада-самооценка се подчертава, че при подбора на научната тематика в КМНЦ се прилагат няколко основни критерия: национален приоритет, актуалност за световната наука, научноизследователски приоритет в бъдещото културно-историческо опазване и развитие на България. Докторантите в ДП отчитат общо **5 публикации (средно 1,6 публикации на докторант; Приложение 13)**, 2 от които са в съавторство, 2 са в чужди издания, индексирани в Scopus, една публикация е в списание *Palaeobulgarica*, индексирано в Web of Science. В периода 2015–2019 докторантите в програмата „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ са участвали с доклади в **9 конференции (средно 3,0 участия на докторант)**, като едно участие е в чужбина (Нитра, Словакия), останалите научни форуми са проведени в България, но 2 от тях са международни (*Приложение 11 и допълнителна информация за 2019 г.*). КМНЦ развива широка проектна дейност по различни програми (*Приложение 14*). Като цяло документацията на ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ предписва интелектуалните качества и практическите умения, които се придобиват в процеса на обучението.

1.1.4. Прилагат се правилата на етичен кодекс за осигуряване на академично единство, чрез който се гарантират залегналите в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация. Приети са и

оповестени правила и процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство.

По 1.1.4. При обучението на докторантите КМНЦ се ръководи от правилата на действащия в БАН Етичен кодекс, определящ етичните норми, правилата за поведение и формирането на организационна култура (*Приложение 2*). Отговорността за съблюдаването им в КМНЦ е делегирана на Атестационната комисия, като се следват и принципите на Европейската харта на изследователите и кодекс за поведение при подбор на изследователи (<http://jic-bas.eu/images/files/policies/eu/charter-and-code.pdf>). До момента в КМНЦ няма сигнали за нарушения на научната етика или за конфликти между научни ръководители и докторанти. Научният ръководител следи за прилагането на академичните стандарти за коректно цитиране от страна на докторанта, а всеки член на Научния съвет при вътрешно обсъждане на дисертация изрично дава преценка за липса/наличие на плагиатство. Според доклада-самооценка в КМНЦ за последните 5 години не са регистрирани случаи на плагиатство и не са документирани процедури за предотвратяване на прояви на дискриминация. **Не се използва компютърна система за удостоверяване на оригиналността на научните изследвания.**

Хабилитираният и нехабилитиран състав на КМНЦ се атестира в определените законови срокове, като за целта е изготвена атестационна карта (приета с Решение на Общото събрание на учените в КМНЦ) въз основа на детайлна точкова система (*Приложение 22*). Тя представлява ежегодния отчетна всеки сътрудник и чрез нея Атестационната комисия оценява работата му (картата е видима и на страницата на КМНЦ <https://www.kmnc.bg/?info=46>). Годишните отчети за дейността на Центъра също са публични (<https://www.kmnc.bg/?info=48>).

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от КМНЦ при БАН доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По Критерий 1.1. В КМНЦ при БАН има ясна политика за осигуряване и управление на качеството на обучението на докторантите, доказателствата за която се съдържат в утвърдените нормативни документи. ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ е в съответствие с действащото национално законодателство, както и с вътрешните правилници на БАН. Налице е връзка между научноизследователската дейност на КМНЦ и обучението на докторантите – предложената за акредитация програма съответства на мисията на КМНЦ, във взаимовръзка е както с националния контекст, в който Центърът функционира, така и с институционалния контекст и спецификите на кирилометодиевистиката като изследователска област. През изминалия период няма случаи на дискриминация, няма сигнали за плагиатство и за корупционни практики.

СТАНДАРТ 2. „РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ“

Критерий 2.1. „Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни“

2.1.1. Докторските програми са разработени в съответствие със съвременните постижения на науката и имат ясно изразени очаквани резултати.

По 2.1.1. ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ е разработена съобразно съвременните постижения в научната област. Предвидено е обучението да се провежда чрез подходящи научни форми върху широк избор от учебни курсове и практики, специализации в страната и чужбина, участия в научни форуми, публикуване на научни трудове. Целта е всички те да стимулират учебния процес, да повишават качеството на обучението и да улесняват научноизследователската дейност (вкл. разработването на дисертационните трудове). Докладът-самооценка сочи, че ДП ясно дефинира очакваните резултати от обучението на докторантите – придобиване на умения за работа със славянски, гръцки или латински ръкописи и способността на тази база средновековните произведения да бъдат класифицирани и анализирани. Завършилите успешно ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ придобиват определени общи и специфични професионални компетенции. Сведенията за целите на програмата, очакваните резултати, получаваната квалификация и професионални компетенции фигурират в Доклада-самооценка, но липсва специален набор от документи за тях.

2.1.2. Има организация и стандарти за разработването, одобрението и прилагането на учебната документация, която периодично се анализира и обновява със задължителното съдействие на докторантите, потребителите на кадри и други заинтересовани страни.

По 2.1.2. Учебната документация се основава на разработените документи и стандарти на национално и институционално равнище. Водещо място имат Правилникът за дейността на ЦО и АС на БАН и „Система за оценка на качеството на образованието на докторантите“ и „Кредитна система – общи правила“. Въз основа на тях и при спазването на националното законодателство (ЗВО, ЗРАСРБ) в документацията на ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ са разработени: Индивидуален план за работа на докторанта *Приложение 4*), Конспект за кандидатдокторантски изпит по теория и история на литературата (Кирилометодиевистика) (*Приложение 3*), Примерно съдържание на докторантско досие (с 22 документа, *Приложение 6*), Списък на лекционните курсове за докторанти, подготвени от научния състав на КМНЦ за Докторантското училище на ЦО, с анотации и посочен хорариум (общо 26 курса, *Приложение 5*), **без посочени кредити са 16 курса**. Ежегодно се актуализират избираемите курсове на Докторантското училище на БАН, предложени от сътрудниците на КМНЦ, НС на КМНЦ периодично обновява конспектите за кандидат-докторантите. Подготовката на докторантите и изпълнението на Учебната програма (*Приложение 8*) става въз основа на кредитна система, като кредитите се набират от изпълнението на образователната програма, пробацията на научната програма и публикационната дейност. Съгласно нормативните уредби докторантите периодично (тримесечно и годишно) представят отчети по индивидуалните си планове и се атестират всяка година (в Докторантското досие, *Приложение 6*, фигурират само Годишни отчети за работата на докторанта, **няма данни за тримесечни отчети**). Липсват данни за броя на участващите докторанти и професионални организации в изготвянето на учебната документация, както и

проучвания относно заинтересоваността на работодателите към компетенциите, получавани от всяка докторска програма за обучение.

2.1.3. Докторската програма е представена в ясна документация, която задава устойчиви цели и задачи на образователната и научната, художественотворческата, спортната дейности, обвързани с докторската програма.

По 2.1.3. От Доклада-самооценка и приложенията става ясно, че ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ следва утвърдените в БАН процедури. С изпълнението на образователната и научната програми са ангажирани както КМНЦ, така и ЦО на БАН. Докторантите преминават обучение в ЦО по чужд език, компютърни умения и посещават минимум два специализирани курса. Те могат да избират лекционни курсове от програмата на Докторантското училище към ЦО на БАН, но също така и курсове от висши училища в страната. Основният документ, който задава устойчиви цели и задачи на образователната и научната дейност, е индивидуалният учебен план (*Приложение 8*), изработен от научния ръководител и докторанта и утвърден от НС. Според правилника на ЦО при БАН докторантът трябва да събере за трите години на обучение минимум **250 кредита**, за да бъде отчислен с право на защита. В края на всяка година от обучителния си период докторантът представя пред ОС на КМНЦ отчет за извършената от него учебна и научна дейност. Един месец преди изтичане на третата година от обучението ОС на учените организира предзащитно атестиране. В случай на необходимост се изготвя аргументирано предложение до НС за удължаване срока на докторантурата. Цялата документация на докторанта се съдържа в Досието на докторанта (*Приложение 6*), което отразява етапите на неговото развитие.

2.1.4. При разработването на докторските програми се прави анализ на: възможните работни места, изводи от разговори с потенциални работодатели и от заключенията на национални и международни проучвания относно развитието на науката и пазара на труда.

По 2.1.4. ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ цели да подготви високо компетентни експерти в областта на медиевистичните науки. Тя е ориентирана както към нуждите на самия КМНЦ, така и към редица институции в България и в чужбина – университети, музеи, архиви, библиотеки, културни и научни институти. Завършилите ДП могат да намерят работно място в българските училища, в съвременните славистични и научноизследователски центрове, с които КМНЦ поддържа отлични професионални контакти.

2.1.5. Всяка докторантска програма е съвместима (сравнима) с аналогични програми на други ВУ в България, ЕУ или извън ЕУ, позволяваща професионална мобилност на докторантите.

По 2.1.5. Основната задача на ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ е да подготвя висококвалифицирани специалисти в тази научната област, които на базата на интердисциплинарното си обучение да запълнят „белите петна“ в литературоведските изследвания, свързани с медиевистиката. КМНЦ поддържа широка партньорска мрежа в страната (ИЛ и ИИстИ – БАН, филологическите факултети на СУ, ВТУ, ПУ, ШУ, ЮЗУ) и чужбина (Университета в Лодз и с Центъра за

изследване на средиземноморските култури ЦЕРАНЕУМ към Лодзкия университет, Центъра за изследване на пола и рода в Иваново (Русия), Университета в Ниш, Приложение 9). Учени от тези институции и ВУ участват в разработваните от КМНЦ научни проекти, в неговия Научен съвет, в организирането на конференции и изложби, включително и в обучението на докторанти. КМНЦ участва активно в европейската програма „Еразъм+“ и е в договорни отношения с 11 международни институции (Приложение 10). ДП е съвместима с подобни програми от същото направление и в същата област в български ВУ и в европейски и световни университети, основани на медиевистичната наука. Научноизследователският състав на КМНЦ е от международен тип (в състава са доц. д-р Скарпа от Италия, гл. ас. д-р Джевицека от Полша). В периода 2013–2018 г. по програмата за преподавателска мобилност на Еразъм+ сътрудниците на КМНЦ са провели общо 156 лекционни часа в Германия, Италия, Полша, Португалия, Словакия.

За същия период по програмата „Еразъм+“ двама от тримата докторанти, обучавани в Програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“, са специализирали в чужбина (една мобилност по програма „Еразъм+“ за 4 месеца в гр. Нитра, Словакия и една мобилност за 1 месец в Прага по програмата за двустранно сътрудничество между България и Чехия на БАН). Обратно – шест чуждестранни специализанти са се обучавали в Центъра.

2.1.6. В институцията са разработени специфични процедури за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с докторските програми.

По 2.1.6. Процедурите за академичен контрол върху документацията на ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ включва последователното ѝ обсъждане и приемане от Научния съвет на КМНЦ, в който докторантите присъстват и могат да имат свои представители. Административен контрол върху състоянието на учебната документация на докторската програма се извършва от директора на КМНЦ и членовете на Атестационната комисия, в съгласие с действащия Закон за защита на личните данни. Състоянието на документацията по програмата и нейното поддържане е част от задълженията на сътрудниците в специализираното административно звено.

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от ВУ доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По Критерий 2.1. Стандартите и процедурите за разработване и одобряване на докторските програми са разписани в публични вътрешно-нормативни документи на БАН и ЦО. При спазването им, както и при спазването на националното законодателство, се осъществява обучението на докторантите в КМНЦ. То се провежда по учебна документация с дефинирани цели и задачи, която периодично се актуализира със съдействието на докторантите. Индивидуалният учебен план отговаря както на приетите в БАН критерии, така и на специфичната научноизследователска дейност на КМНЦ; не са посочени кредити за 16 от общо 26-те курса. Документацията на ДП не е видима на интернет страницата на КМНЦ.

ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)” е ориентирана към нуждите на самия КМНЦ, но също и към редица институции в България и в чужбина, които са потенциални работодатели на успешно защитилите докторанти.

ДП е съвместима с подобни докторски програми в България и в страните от и извън ЕС, което позволява професионална докторантска мобилност. Доказателство за това са двете мобилности в ДП и обучението на 6 чуждестранни специализанти в Центъра, както и участието на преподаватели и докторанти в национални и международни научни форуми и проекти.

Административен контрол върху състоянието на учебната документация на ДП се извършва от директора на КМНЦ и от членовете на Атестационната комисия, в съгласие със Закона за защита на личните данни. Процедурите за академичен контрол върху документацията на ДП включват последователно обсъждане и приемане от НС на КМНЦ при присъствие на докторантите.

СТАНДАРТ 3. „ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ“

3.1. „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд“

По 3.1.1. Подготовката на докторантите се реализира чрез съвременни образователни форми и методи и при използване научните постижения по докторската програма.

КМНЦ разполага с богат архив, който докторантите използват при обучението и разработката на дисертационните си трудове: микрофилми на ръкописи; ксерокопия от липсваща в българските хранилища научна литература, електронна база данни „Кирило-методиевска библиография“, дигитално хранилище (славянски, латински и гръцки ръкописи), тясно специализирана библиотека в научната област.

Основните методи за обучение на докторанта са самоподготовката и научното ръководство от хабилитирано лице. Докторантът и научният ръководител изработват индивидуалния учебен план съобразно темата на дисертацията, който включва самостоятелна научноизследователската работа, посещаване на общоакадемични курсове (предлагани от ЦО) и на избрани профилиращи дисциплини, вкл. и в институции извън БАН. От тримата докторанти в програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)” един е защитил успешно дисертационен труд (2019), двама са отчислени с право на защита (2018, 2019).

КМНЦ стимулира инициативността на докторантите да организират и/или да се включват в различни научни прояви като кръгли маси, конференции и пр., включително и в събития, които не са фиксирани в основните документи на докторската програма и не са задължителни (напр. различни по тип проекти).

3.1.2. Докторантите се обучават посредством различни индивидуални и колективни форми при контрол от страна на научния ръководител за съблюдаване на индивидуалния план.

По 3.1.2. Контролът върху индивидуалния план на докторанта се осъществява от научния му ръководител (хабилитирано лице, специалист в научната област) чрез периодични консултации, а също така и с представяне на годишен отчет (*Приложение 6, Докторантско досие*). Наред с индивидуалните форми на работа докторантите в ДП участват и в колективни форми, напр. в научноизследователски проекти, в някои от които („Кирило-Методиевски извори и традиции – развитие на Кирилометодиевската идея като параметър на националната и европейска идентичност“) са включени 100 % от докторантите в съответствие с темите на техните докторантури. Докторантите в КМНЦ, вкл. и тези от „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“, представят резултатите от своите изследвания на различни конференции в страната и чужбина. Чрез програмата за докторантска мобилност на „Еразъм+“, която КМНЦ поддържа с 11 образователни институции в Европа, всеки докторант има възможност да пътува и да усъвършенства своите професионални умения. Обучението на докторантите включва и участието им в научно-популярни инициативи, организирането на различни научни форуми, творчески ателиета, разработването и представянето на изложби. Само за последните 5 години КМНЦ е изготвил 12 изложби, гостували в 30-ина градове в България и чужбина, като всяка изложба е била представена с научно-популярна лекция и от докторанти в присъствието на членове на научния екип (*Приложение 12*).

3.1.3. Докторантите изпълняват всички основни етапи в подготовка на дисертационния си труд, като периодично докладват пред семинар на обучаващото звено резултатите от изследователската си дейност.

По 3.1.3. Докторантите в КМНЦ следват основните етапи в научноизследователската си работа по дисертационния труд, заложен в индивидуалните планове, които изпълняват с помощта на научния ръководител. В края на учебната година НС на КМНЦ обсъжда и приема годишния отчет на докторанта, а решенията на НС и цялата информация относно изпълнението на индивидуалния план се отразяват в досието на докторанта (*Приложение 6, не са посочени тримесечни отчети, атестационна карта и протоколи от заседанията на КМНЦ и НС*).

Основният контрол върху обучението на докторантите се осъществява от Научния съвет на КМНЦ. Той одобрява темата на научната разработка, определя научния ръководител на докторанта, контролира изпълнението на индивидуалния учебен план. Между Директора на КМНЦ, докторанта и неговия научен ръководител се подписва договор във форма, изработена и утвърдена от ЦО на БАН (http://www.kmnc.bg/files/PDF/2018_12_14_pravilnik.pdf). Добра практика в КНЦМ е, че при задаване на специфични теми се канят външни за Центъра научни ръководители измежду най-добрите специалисти в страната и чужбина.

3.1.4. Използват се ясни съвременни и публично оповестени методи за оценяване постиженията на докторантите.

По 3.1.4. Докторантите са оценяват по ясни критерии на базата на изпълнение на предварително залегналите в индивидуалния учебен план дейности по образователната и научната програми. Резултатите от изпълнението формулират годишната оценка и/или решението за отчисляване с право/без право на защита. Своеобразно оценяване на постиженията на докторантите в програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ са техните публикации – за периода 2014–2019 са отчетени

общо 5 публикации (**средно 1, 6** публикации на докторант; *Приложение 13*), 2 от които са в съавторство, 2 са в чужди издания, индексирани в Scopus, една публикация е в списание *Palaeobulgarica*, индексирано в Web of Science. В доклада-самооценка **не се споменава за документацията от вътрешни одити**, свързани със състоянието на докторантурата.

3.1.5. Съществуват правила и комисия за разглеждане на жалби от докторанти.

По 3.1.5. Препоръки и жалби на докторанти, които засягат различни аспекти на образователния процес, се обсъждат на заседания на КМНЦ, тъй като научноизследователският екип на КМНЦ е относително малък по състав (22 щатни места). Това се извършва в съгласие с Етичния кодекс на БАН, като всеки докторант присъства или има свой представител на нарочните заседания. В периода 2014–2019 г. не са постъпвали жалби на докторанти от програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ до административния отдел на Центъра, всички текущи въпроси са решавани своевременно при спазването на законовите постановления.

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от ВУ доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По Критерий 3.1. Прегледаната документация показва, че ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ използва съвременни индивидуални и колективни образователни форми на подготовка, като прилага адекватни на професионалното направление научноизследователски методи. При обучението на докторанти КМНЦ включва различни форми, залегнали в индивидуалния учебен план. Докторантите отчитат основните етапи от обучението си и от разработването на дисертациите си ежегодно, а отчетите се обсъждат и утвърждават от НС (**няма сведения за тримесечни отчети**). Решенията на НС и цялата информация по изпълнението на индивидуалния план на докторанта се отразяват в неговото досие. В БАН, респ. в КМНЦ, действа кредитна система за оценка на качеството на подготовката на докторантите (разписана в Правилника за дейността на ЦО и АС на БАН, Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в КМНЦ и Анекса към него). Постиженията на докторантите се оценяват според нормативните и вътрешните изисквания.

От доклада-самооценка става ясно, че в КМНЦ съществува неформален ред за подаване на жалби от докторанти, които се разглеждат на заседания на КМНЦ посредством Административния отдел. През изминалия период няма нито една постъпила жалба от докторант.

Стандарт 4. „ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ“

4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на

системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

4.1.1. Висшето училище или научната организация осигурява процедури и практика за последователно прилагане на предварително определени и публикувани наредби, които обхващат всички етапи на „жизнения цикъл“ на докторанта, напр. прием, развитие, признаване на срокове на обучение и дипломирането на докторантите.

По 4.1.1. Още при критерий 2.1. ЕГ установи, че в КМНЦ са осигурени процедури и практика за последователно прилагане на националното законодателство (ЗВО, Наредба за държавните изисквания за приемане и обучение на докторанти, ЗРСАБ) и на утвърдените и публикувани от БАН и от ЦО на БАН правилници и наредби (Правилник на Центъра за обучение и АС при БАН, „Система за оценка на качеството на образованието на докторантите“ и „Кредитна система – общи правила“) относно „жизнения цикъл“ на докторантите. Във вътрешните правилници и документи са представени условията за кандидатстване, приемът на докторанти, изборът на научен ръководител и тема на дисертацията, изготвянето на индивидуалния учебен план, условията за прекъсване или удължаване на докторантурата, процедурата по защитата.

4.1.2. Създадени са правила и са осигурени възможности за включване на докторантите в изпълнението на изследователски проекти.

По 4.1.2. Проектната дейност в КМНЦ е широко застъпена, което предпоставя реални възможности за докторантите да работят по изследователски проекти. В оценявания период в КМНЦ са разработени 18 национални и международни проекти, финансирани по европейски и национални програми, ЕБР в рамките на спогодбите на БАН с чуждестранни научни институти (*Приложение 14*). Според доклада-самооценка всички докторанти участват в проектите, като се обръща специално внимание на 5 базови за КМНЦ проекта, а извън тях двама докторанти са част от екипа на още 3 други проекти.

4.1.3. Осигурени са възможности за мобилност на докторантите, в т.ч. периоди на обучение в други ВУ или научни организации, участие в национални и международни научни форуми и др.

По 4.1.3. В КМНЦ са създадени условия за академичен обмен и професионална мобилност на докторантите, както по двустранни договори (5 български и чуждестранни), така и по програмата *Еразъм+* (договорни отношения с 11 чуждестранни институции, *Приложение 9*). През оценявания период по програмата „Еразъм+“ двама докторанти от тримата обучавани в Програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ са специализирали в чужбина (една мобилност по програма „Еразъм+“ за 4 месеца в гр. Нитра, Словакия и една мобилност за 1 месец в Прага по програмата за двустранно сътрудничество между България и Чехия на БАН). За същия период в КМНЦ са се обучавали 6 чуждестранни докторанти и един постдокторант от Италия.

В отчетния период 2015–2019 докторантите в ДП са участвали с доклади в **9 конференции**, като едно участие е в чужбина (Нитра, Словакия), останалите научни форуми са проведени в България, но 2 от тях са международни (*Приложение 11 и допълнителна информация*). **Средният брой участия в научни форуми на 1**

докторант по научната специалност „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ е 3,0 (взето спрямо броя на обучаваните през периода докторанти).

Възможност на докторантска мобилност КМНЦ осигурява и чрез своята проектна дейност, за която вече се спомена по-горе. С участието си в проектите докторантите получават възможност за проучвателска работа в труднодостъпни ръкописни фондове.

4.1.4. Създадена е административна система за регистриране на хода на докторантурата и реализацията на завършилите докторанти.

По 4.1.4. Ходът на докторантурите в КМНЦ се регулира от Правилника на ЦО към БАН, а контролът по изпълнението се осъществява от НС на Центъра.

От 2015 г. във всички изследователски институти на БАН, респ. в КМНЦ, действа система Соникс (Системата за отчитане на научната и експертната дейност в БАН), в която редовно се отчита научно-изследователската и научно-популярната дейност на докторантите в периода на тяхното обучение. **Не са посочени данни за професионалната реализация** на обучаваните през периода трима докторанти в програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“, от които един е защитил дисертация (2019), а другите двама са отчислени с право на защита (2018, 2019).

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от ВУ доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По Критерий 4.1. Обучението в ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ се осъществява в съответствие с нормативните изисквания и процедури. Създадена е административна система за регистриране целия ход на докторантурите до успешната защита на дисертационните трудове и за реализацията на завършилите докторанти. Осъществена е една защита (2019). Всички докторанти участват в научноизследователските проекти на КМНЦ. Създадени условия за академичен обмен и професионална мобилност на докторантите, както по двустранни договори, така и по програмата Еразъм+, като се отчитат 2 мобилности. Реализирани са 9 участия (средно 3,0 участия на докторант) в международни (2) и национални (7) научни форуми, както в България, така и в чужбина.

Стандарт 5. „ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ“

5.1. Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.

5.1.1. Подготовката на докторантите се осъществява от хабилитирани преподаватели с необходимия профил и с доказана квалификация в областта на докторската програма.

По 5.1.1. Цялостната научна продукция на преподавателския състав, обезпечаващ научната среда на обучението на докторантите в ДП за периода 2013–2018 г., включва 421 издания (монографични изследвания, сборници от конференции, научно- и научнопопулярни студии и статии). На голяма част от тях (110 публикации,

Приложение 1) автори са осемте тесни специалисти, хабилиитирани лица, по ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)”. Публикациите са обнародвани в престижни издания в България и зад граница, голяма част от тях (18,2%) са в индексирани международни база данни (3 в Web of Science, 1 в Scopus, 16 в ERIH Plus).

Справката за цитиранията на научната продукция на КМНЦ в този период показва, че са цитирани 446 публикации, издадени в 17 страни на 11 различни езика, като броят цитиращи източници е 1294 (*Приложение 15*) (**няма информация колко от цитиранията са в научни издания, индексирани в престижни международни бази данни**).

Академичният състав на обучаващото звено поддържа висока активност в експертна и консултантска дейност. Тесните хабилиитирани специалисти, чиято квалификация е в областта на ДП, имат експертиза и като автори на различни по тип рецензии и становища по процедури за образователно ниво, за научни степени и академични длъжности, както и други рецензии – по проектни предложения, научни издания, свързани с научния живот в България и чужбина (*Приложение 20*). Те са участници в комисии, съвети и експертни органи към министерства със свои експертизи: становища, концепции, консултации, програми (*Приложение 19*), членуват в различни научни организации (*Приложение 21*), ангажирани са с публични лекции и медийни изяви (*Приложение 23*). Двама професори с квалификация в областта на ДП са ръководители на 9 проекта, финансирани по държавни и европейски програми и по ЕБР в рамките на спогодбите на БАН (*Приложение 14*).

От Доклада-самооценка и приложенията става ясно, че подготовката на докторантите в програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)” се осъществява от хабилиитирани преподаватели с необходимия профил и с доказана квалификация в областта на докторската програма.

5.1.2. Обучаващото звено разполага с академичен състав на основен трудов договор, чиито квалификация и професионален опит осигуряват продуктивна академична среда за научни изследвания.

По 5.1.2. Към 2018 г. научноизследователският състав на КМНЦ се състои от 22 учени на трудов договор, от които: 6 професори (1 доктор на науките), 7 доценти и 9 главни асистенти с докторска степен. От тях 8 учени са тесни специалисти хабилиитирани лица с квалификация в областта на ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)” – 4 професори и 4 доценти, всички със степен „доктор“. Научният състав на КМНЦ е представен на интернет страницата на Центъра (<https://www.kmnc.bg/?info=38>). Делът на хабилиитираните преподаватели с тясна квалификация в областта на докторската програма е 100%.

За нуждите на КМНЦ с нарочно решение на УС на БАН е утвърден Научен съвет, който включва и външни за звеното членове, специалисти по ДП.

Осемте хабилиитирани преподаватели с квалификация в областта на ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)” водят 15 лекционни курса в програмата (*Приложение 5*). Голяма част от състава на КМНЦ е ангажиран с преподавателска дейност в бакалавърски и магистърски програми във висши училища в страната, а от както той има международен облик – и в чужбина (Университета в

Месина, Университета в Неапол, Флорентински университет, Академия за изящни изкуства на Брера, Италия) (*Приложение 16*). Само за 2016–2018 г. са изнесени общо 2000 лекционни часа на 54 различни научно-образователни теми в 18 образователни институции (над 350 учебни часа на специализирани курсове на 12 различни научно-образователни теми, над 1200 часа упражнения в 12 научно-образователни области и 60 семинарни часа, *Приложение 16*). За 2013–2018 г. преподавателската дейност на КМНЦ възлиза на над 6 500 учебни часа.

Високото професионално ниво на научноизследователския състав се поддържа чрез ежегодна атестация на всеки член на състава пред НС на КМНЦ съгласно атестационна карта, съставена на базата на детайлна точкова система (*Приложение 22*).

Представената под формата на *Приложения* документация на ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“, свързана с кадровото състояние на КМНЦ, е удовлетворителна и свидетелства за висока научноизследователска активност на академичния състав на Центъра.

5.1.3. Основното звено, обучаващо докторанти, има утвърдени практики и успешни изяви по специалността на докторантурата и/или в професионалната област, към която тя принадлежи.

По **5.1.3.** Докторска програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ е традиционна за КМНЦ–БАН от учредяването на Центъра през 1980 г. Центърът е участник в програмата “Сократ/Еразъм” на ЕС и е сертифициран от Европейската комисия като център за обучение на докторанти по програма „Еразъм+“, наречена „Език и култура в Средновековна Европа“, изработена на базата на Европейската система за трансфер на кредити.

Осемте хабилитирани преподаватели с квалификация в областта на ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ се отличават с висока публикационна активност (*Приложение 1*) – за периода 2013–2018 г. техните публикации са 110 (средно 13,7). Те се цитират широко в национални и чужди издания (280 цитирания) (средно 35 цитирания). Двама са ръководители на докторанти в програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“, един ръководи и докторант в СУ, един ръководи магистър в СУ, един ръководи 10 дипломанти (бакалаври и магистри) в Университета във Венеция (*Приложение 18*).

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от ВУ доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По **Критерий 5.1.** ЕГ установи, че ръководството и обучението на докторантите от ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ се осъществява от преподаватели с необходимия профил и висока квалификация по научната специалност. В КМНЦ е налице устойчива политика за осигуряване на качествен академичен състав и действаща система за неговото атестиране, налични са добри практики за обучението на докторанти и за осигуряване на качествени образователни продукти в специалността на ДП и съответстващата ѝ професионалната област. Създадени са условия за научното израстване на преподавателския състав и за развитие на научноизследователската дейност.

В КМНЦ на основен трудов договор работят достатъчно на брой хабилитирани учени с необходимия профил, за да осигурят обучението в ДП. Те притежават високи компетентности, богат преподавателски опит в български и чужди висши училища, поддържат активност в експертна и консултантска дейност на национално и международно равнище, имат висока публикационна активност и трудовете им са широко цитирани.

Стандарт 6. „УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ“

6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научно-изследователската, художественотворческата и спортна дейности.

6.1.1. Обучаващата институция разполага с необходимия капацитет от аудитории, кабинети, лаборатории, ателиета, библиотечни места и др., създаващи академичен комфорт за работа на докторантите.

По 6.1.1. Заради противоепидемичните мерки в страната и разпространението на COVID-19, ЕГ извърши своята проверка без посещение в КМНЦ, което не даде възможност ЕГ de visu да получи представа за материално-техническата и информационна база. В резултат обаче на многобройните си професионални посещения в КМНЦ и редакцията на списание *Palaeobulgarica* (издание на КМНЦ), ръководителят на ЕГ се е убедил, че материално-техническата база и информационната база данни на КМНЦ отговарят на спецификата на работата и на научния състав, и на обучаваните докторанти.

По информация от доклада-самооценка става ясно, че по проект „Изграждане и развитие на Център за върхови постижения „Наследство БГ“ в момента се извършва ремонт на сградата на КМНЦ, като ще бъде създаден и модерен обучителен център. Според доклада всеки докторант има възможност да ползва две общи стаи (едната предназначена за гостуващите по Програма „Еразъм+“) и разполага с работно място с достъп до компютър и интернет, както и с необходимите консумативи. На разположение е и следната апаратура: 4 компютъра с интернет връзка и 4 принтера, 1 докуматор, 1 скенер за микрофилми, 3 скенера, 2 копирни машини, мултимедийни съоръжения и плазмен телевизор; специално оборудвана зала за лекции и упражнения.

6.1.2. Осигурено е провеждането на експерименти, практики, експедиции, творчески командировки и др. дейности, необходими за подготовката на дисертационните трудове.

По 6.1.2. Докторантите на КМНЦ имат възможност да се изградят като специалисти по „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ с помощта на творчески командировки, специализации и различни по тип практики, свързани с множеството сключени от КМНЦ договори с български университети и чужди висши училища и изследователски центрове – основно договорите по Програма „Еразъм+“ и договорите за двустранно научно сътрудничество (*Приложение 9*). Един от тримата докторанти в Програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ е специализирал в чужбина по програмата „Еразъм+“.

6.1.3. Осигурен е достъп на докторантите до съответни научни издания и бази данни.

По 6.1.3. Докторантите в КМНЦ разполагат със свободен и неограничен достъп до ресурсите на Централната библиотека на БАН, библиотеките на другите хуманитарни институти на БАН, както и на вътрешния за Центъра библиотечен фонд, който включва базова литература по специалността „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ и богата микрофилмова сбирка, лични фондове на учени. Списък на книгите (на кирилица, латиница и гръцки) и на микрофилмите е качен на сайта на КМНЦ (<https://www.kmnc.bg/?info=94>).

6.1.4. Научната организация стимулира научноизследователската дейност и творческата активност на докторантите, вкл. публикуването на техните резултати в реномирани международни издания.

По 6.1.4. За обнародването на резултатите от научноизследователската дейност на обучаваните в ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ КМНЦ предоставя възможност за публикуване в двете си специализирани научни издания – списание *Palaeobulgarica* и поредицата Кирило-Методиевски студии при равностойни условия, валидни за всички автори. За изминалия период една публикация на докторант от програмата е отпечатана в списание *Palaeobulgarica*, индексирано в Web of Science и Scopus (*Приложение 13*).

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от ВУ доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По критерий 6.1. За докторантите в програма “Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ са създадени всички необходими материално-технически условия за осъществяване на тяхната образователна и научно-изследователска дейност. КМНЦ съдейства по различни начини за научно-изследователската и публикационната дейност на докторантите си – чрез специализации по програмите за обмен с партньорски университети и институции, обнародване на изследванията им, участия в проекти, международни и национални конференции и семинари, достъп до богата информационна база.

Стандарт 7. „УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА“

7.1. Висшето училище или научната организация има изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите.

7.1.1. Събирана и анализирана информация за: дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които взимат участие и външни заинтересовани страни; осъществяваните процедури за одобряване и обновяване на учебната документация на докторската програма; развитието и успеваемостта на докторантите; удовлетвореността на докторантите от качеството на обучение; учебните ресурси и наличната подкрепа за докторантите; кариерното развитие на завършилите докторанти.

По 7.1.1. Организацията по управление на информацията за обучението на докторантите в БАН се осъществява от институтите, Центъра за обучение (ЦО) с Академичния съвет (АС), Централното управление (ЦУ). Към ЦО към БАН е учредено Докторантско училище (<http://edu.bas.bg/phd-school.html>) и Кариерен център (<http://edu.bas.bg/career-centre.html>), които имат за цел информационното обезпечаване на докторантите в БАН. Подготовката на докторантите в КМНЦ се осъществява чрез обмен на информация с ЦО, с който се съгласува и актуализацията на ДП.

Първичната информация се събира в самостоятелните научни звена, в случая КМНЦ, който поддържа свой архив от докторантски досиета с цялата информация по докторските програми и «жизнения цикъл» на докторантите (*Приложение 7*). За информацията, свързана с докторските програми, отговарят научните ръководители и административният сътрудник. В своя специализиран сайт КМНЦ оповестява актуалната информация за научната и образователната дейности и за процедурите по прием на докторанти и защиты (<https://www.kmnc.bg/?info=94>, <https://www.kmnc.bg/?info=91>), но не се поддържа система Алумни с информация за реализацията и кариерното развитие на завършилите докторанти.

7.1.2. Периодично се обсъжда и огласява публично ефективността на резултатите, свързани с управлението на качеството на обучението и потребностите от промяна.

По 7.1.2. В КМНЦ, който разполага със сравнително неголям научноизследователски състав, седмично на събрание на звеното се дискутират текущите научни и организационни въпроси, вкл. и въпроси по обучението на докторантите. В обсъжданията участват по регламент и докторантите, които имат възможност да изразят мнението си, да поставят въпроси, предложения и препоръки (за това се съставят протоколи, но те не са публични).

Индивидуалните годишни отчети за работата на докторантите се обсъждат и приемат на НС на КМНЦ и се съхраняват в архива (не се съобщава за попълване на специална атестационна карта). При необходимост се предлагат промени. Всеки докторант притежава досие, което съдържа лични данни, данни за обучението, учебен план и дисциплините към него, оценки, статуси, такси, участие в международни програми и др. (общо 22 документа, *Приложение 6*).

Няма проведени анкети с мнения и предложения на докторанти и потребители.

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от ВУ доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По критерий 7.1. КМНЦ има изградена организация за управление на информацията относно обучението и реализацията на докторантите, която се съгласува с ЦО и АС на БАН. Периодично се обсъждат резултатите, свързани с управлението на качеството на обучението и потребностите от промяна. Въз основа на нормативните документи КМНЦ упражнява контрол върху качеството чрез годишните отчети на докторантите.

Не е изградена **система за работа с алумни на ДП**, която, от една страна, има възможност да очертае определени тенденции, свързани с управлението на качеството

на обучението. От друга страна, алумни информацията би могла да се използва и като реклама на докторските програми на КМНЦ.

Стандарт 8. „ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА“

8.1. ВУ публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; решения от академични и факултетни съвети; проведени университетски форуми с участието на докторанти.

По 8.1.1. ВУ (научната организация) осигурява процедури и практика за устойчиво публикуване на необходимата информация за възможностите и постиженията при изследванията в областта на докторската програма.

По 8.1.1 КМНЦ провежда информационна политика, осигурявайки на специализирания си сайт информация за резултатите от научноизследователската дейност, вкл. за защити на докторски дисертации (<https://www.kmnc.bg/?info=91>). Конкурсите за докторантури се обявяват публично (рубрика *Обяви и конкурси*, <https://www.kmnc.bg/?info=56>), както и актуалните за семестъра докторантски курсове (<https://www.kmnc.bg/?info=53>), проектите (<https://www.kmnc.bg/?info=43>), проведените и предстоящите научни и образователни форуми (рубрика *Събития*, <https://www.kmnc.bg/?info=92>). Информация се оповестява и чрез сайта на Докторантското училище към ЦО–БАН, на който се намират някои от основните документи за обучението на докторанти (<http://www.ilit.bas.bg/bg/mission.html>).

Друга форма за разпространение на информацията е чрез участия на научноизследователския екип заедно с докторантите в различни обществени изяви и в средства за масова информация. За периода 2013–2018 г. са отчетени над 95 участия, като част от тях са представени във водещи медии, в Българското национално радио, Радио „Фокус“, Радио „Алма Матер“ (*Приложение 23*).

Информация за обществеността се предоставя и посредством различни рекламни материали – флаери, брошури, календари, ежегодно издавани от КМНЦ. В Центъра има и PRспециалист, който се грижи за своевременното разгласяване както на дейностите на научния състав, така и на докторантите.

В акредитационния период няма регистрирани оплаквания от недостатъчна информираност.

8.1.2. Информация относно програмите за мобилност на докторантите.

По 8.1.2. Правилата за докторантска мобилност по „Еразъм+“ (срокове, условия, документи) са достъпни на сайта на БАН (<http://www.bas.bg/portfolio/erasmus/>). По тази програма КМНЦ е в договорни отношения с 11 институции от 6 страни (*Приложение 10*). Координаторът по „Еразъм+“ предлага компетентно съдействие на кандидатите при съставянето на административната документация, с докторантите се провеждат и нарочни срещи за разясняване на правилата за мобилност, вкл. и чрез двустранни споразумения (5 български и чуждестранни, *Приложение 9*). В оценявания период двама докторанти от програма „Теория и история на литературата (Кирилometодиевистика)“ са специализирали в чужбина (една мобилност по програма

„Еразъм+ за 4 месеца в гр. Нитра, Словакия и една мобилност за 1 месец в Прага по програмата за двустранно сътрудничество между България и Чехия на БАН). Ръководството на КМНЦ своевременно оповестява пред научния състав възможностите за академичен обмен, участия в конференции, проекти (информацията се публикува и на сайта на Центъра), което улеснява мобилността на докторантите и интегрирането им в европейската научноизследователска среда.

8.1.3. Представяне на иновационните резултати по докторската програма пред по-широки и авторитетни международни форуми у нас и в чужбина.

По 8.1.3. Докторантите на КМНЦ представят резултатите от своята научноизследователска дейност регулярно пред по-широки среди от научната общност в България и чужбина чрез участия в различни научни форуми. През изминалия период 2014–2019 г. докторантите от програма „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ са участвали с доклади в **9** конференции (**средно 3,0** участие на докторант), като едно участие е в чужбина (Нитра, Словакия), останалите научни форуми са проведени в България, но 2 от тях са международни (*Приложение 11 и допълнителна информация*).

Докторантите в ДП са реализирали общо **5** публикации (**средно 1, 6** публикации на докторант; *Приложение 13*), 2 от които са в съавторство, 2 са в чужди издания, индексирани в Scopus, една публикация е в списание *Palaeobulgarica*, индексирано в Web of Science.

Според доклада-самооценка докторантите в ДП участват в 5 базови за КМНЦ проекта, а допълнително двама докторанти участват и в още 3 други проекти.

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от ВУ доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По Критерий 8.1. В КМНЦ е осигурен и се поддържа широк достъп до информация за възможностите и постиженията при изследванията в областта на ДП. Докторантите имат достъп до информация относно различни специализирани обучения и курсове. Те имат реална възможност за реализиране академична мобилност, да популяризират изследователските си резултати чрез участия в национални и международни научни форуми, проекти и публикуване в специализирани издания.

Стандарт 9. „ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ“

9.1. Регулярен мониторинг, (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии.

9.1.1. ВУ (научната организация) осигурява редовен мониторинг, периодичен преглед и своевременно осъвременяване на докторантските програми.

По 9.1.1. Според доклада-самооценка докторските програми периодично се актуализират, за да постигнат определените цели и да отговорят на нуждите на докторантите и обществото. В КМНЦ мониторингът на обучението се осигурява от ръководителя на ДП, директорското ръководство и Комисията по атестация на учените. Ръководителят на ДП организира обсъждане на документацията и процеса на обучение пред НС на КМНЦ, а на нарочни заседания на секциите въпросите, отнасящи се до

обучението на докторантите, се поставят пред директора и пред целия научен колектив. Всички дейности по периодично преглеждане и актуализиране на програмите се основават на изследователската и преподавателската експертиза на учените в КМНЦ и на контактите им с колеги от национални и международни университети и институти.

Няма приложени документи относно периодите на преразглеждане на докторските програми и съобразяването им с препоръки от страна на докторанти. Не се съобщава за вътрешни одити, анкети и срещи с алумни, чието мнение да се има предвид при осъвременяване на програмите.

9.1.2. ВУ (научната организация) осигурява процедури и практики при планирането и изпълнението на дейностите по повишаване на ефективността на докторантските програми.

По 9.1.2. В КМНЦ е налице устойчив стремеж към постоянно повишаване на ефективността на докторантските програми. Докторантите са обучавани не в тясно специализирана, а в интердисциплинарна научна среда (поради спецификата на научната дисциплина Кирилometодиевистика) от специалисти с богат професионален и международен опит. ЕГ намира, че на докторантите е предоставена възможност за ползване на разнообразна научна информация, периодични издания, научна и справочна литература. В Доклада-самооценка се акцентира върху ресурсите на дигиталното хранилище на КМНЦ, първичните и вторичните ресурси по палеославистика (осигурени по проект от програмата COST/7RP). Докторантите имат възможност да участват в различни обучителни форми, научни форуми у нас и в чужбина, мобилности по програмата Еразъм+ и двустранните спогодби, научноизследователски проекти, да публикуват в индексирани издания. **Липсва информация за вътрешни или външни одити**, които да обхващат обучението на докторантите и да служат като база за подобряване ефективността на програмите.

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от ВУ доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По Критерий 9.1. В КМНЦ периодично се актуализират докторските програми, като това се осъществява от ръководителя на програмите, ръководството на Центъра, Комисията по атестация на учените и Научния съвет. Не е приложена обаче конкретна документация, свидетелстваща за устойчива система на мониторинг. На докторантите са предоставени богати възможности за информационна, изследователска и публикационна дейност.

Стандарт 10. „ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО“

10.1. ВУ (научната организация) осъществява планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

По 10.1. До 17.12.2020 г. КМНЦ е акредитиран да обучава докторанти по 3 научни специалности с медиевистична насоченост по направление 2.1. Филология – Теория и история на литературата, Българска литература, Български език. Планирането на дейностите, свързани със самооценяването и външните оценки на докторските програми в КМНЦ, се свеждат до: изготвяне на доклади за следакредитационен контрол

на действащите докторски програми; изработване на доклад-самооценка и съпътстващата го документация; външен мониторинг, осъществяван ежегодно от МОН. Друг инструмент за самооценяване на качеството на преподавателския състав и на качеството на обучението в акредитираните докторски програми е ежегодното атестиране на преподаватели и докторанти. В Правилника на ЦО няма заложени други процедури по самооценяване.

10.1.1. ВУ (научната организация) циклично преминава през външно осигуряване на качеството, вкл. и на докторските програми в съответствие с ESG.

По 10.1.1. Контролът върху качеството и външното му оценяване са регулирани от процедурите по акредитация на направлението и от програмната акредитация, резултатите са видими на страницата на ЦО-БАН (<http://www.bas.bg/%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5>). Външното оценяване е свързано с акредитационната процедура на НАОА.

Друга форма на външно оценяване на цялостната дейност на учените от КМНЦ, която има връзка с обучението на докторантите, е ежегодното наблюдение и оценка от МОН на научноизследователската дейност във висшите училища и научните организации. В изпълнение на разпоредбите на Правилника за наблюдение и оценка на тази дейност постоянната Експертна комисия изготвя доклад за 2016 г., според който КМНЦ се класира на трето място в областта на хуманитарните и социални науки. При единствения международен одит на БАН през 2010 г. за научноизследователската и преподавателската дейност си КМНЦ получава най-високата оценка А и се нарежда сред 17-те института на БАН с най-високата оценка по този показател и на второ място сред 11-те тогавашни хуманитарни звена на БАН.

Резултати от проверката: Резултатите отразяват изводите на експертната група относно съответствието на представените от ВУ доказателства със съдържанието на съответния критерий, посочено в колона 4 на таблица 5.

По Критерий 10.1. В КМНЦ самооценяването се реализира чрез атестиране на преподаватели и докторанти и чрез Доклада-самооценка за програмна акредитация на обучението в образователна и научна степен „доктор”. Не е разработена система за вътрешни одити. Външното оценяване става изключително чрез акредитация от НАОА.

Ръководител на ЕГ: **проф. д.ф.н. Татяна Димова Славова**
/...../

Член на ЕГ: **Доц. д-р Дарина Дончева Дончева**
/...../

Член на ЕГ: **Докторант Боряна Манолова**
/...../

Наблюдаващ процедурата член на ПК: **проф. д.ф.н. Живка Колева-Златева**
/...../

Приложение 1

А. Задължителни таблици (попълват се от ЕГ)

Таблица 1. Списък на докторантите в ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ – КМНЦ-БАН за периода 2014–2019 г.

	Име	Тема	Научен ръководител	Година на зачисляване	Година на отчисляване	Защита
1.	Моня Ламуля	Лексиката на ръкопис № 3-14 от библиотеката на Рилския манастир като източник за историята на текста и поведта “Варлаам и Йоасаф”	доц. д-р Татяна Мострова	2015	2019	-
2.	Петя Георгиева Младенова	Кирило-Методиевската традиция в перспективата на чешката литература от XIXв.	проф. д-р Славия Бърлиева	2014	2018	-
3.	Инна Василева Димитрова	Проблеми на възникването на глаголическата графична система (съвременни теории за особеностите на глаголицата)	проф. Хайнц Миклас	2015	2019	2019

Двама научни ръководители са на трудов договор в КМНЦ (проф. д-р С. Бърлиева, доц. д-р Т. Мострова), а един е външен (проф. Х. Миклас, Виенски университет).

Таблица 2. Брой обучавани докторанти, защитили, отчислени с/без право на защита през периода на оценяване

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
брой обучавани докторанти	1	3	3	3	3	2
брой новозачислени докторанти						
брой защитили						1
брой отчислени с право на защита					1	2
брой отчислени без право на защита						

Таблица 3. Данни за докторантите, обучавани в ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ – КМНЦ

Брой обучавани докторанти	3	Приложение 7
Брой защитили докторанти	1	Приложение 7
Брой докторанти, отчислени с право на защита	3	Приложение 7
Брой докторанти, осъществили мобилност по програмата „Еразъм+“	1	Доклад-самооценка, стр. 31
Брой докторанти, осъществили мобилност по програма за двустранно сътрудничество	1	Доклад-самооценка, стр. 31
Брой обучавани докторанти и специализанти по програмата за докторска мобилност на „Еразъм+“ в КМНЦ	6	Доклад-самооценка, стр. 31
Брой участия на докторантите в научни форуми	9	Приложение 11 и допълнително предоставена информация за 2019 г.
Брой публикации на докторантите	5	Приложение 13
Брой докторанти, участвали в проекти извън базовите за КМНЦ	3	Доклад-самооценка, стр. 30 и допълнително предоставена информация за 2019 г.

Брой обявени конкурси за прием на докторанти по ДП „Теория и история на литературата“: за учебната 2013 – 2014 г.	1	https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=83025
за учебната 2015 – 2016 г.	един редовен и един допълнителен	https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=95868 old.bas.bg > обяви-и-конкурси
за учебната 2016 – 2017 г.	1	https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=105537
за учебната 2018 – 2019 г.	един редовен и един допълнителен конкурс	http://edu.bas.bg/2019_news.html https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=128482

Таблица 5. Преподавателска дейност на преподаватели на ОТД в КМНЦ по ДП „Теория и история на литературата (Кирилометодиевистика)“ за периода 2014 – 2019 г.

№	Звание, степен, име, фамилия	Научна специалност, по която е придобита последната академична длъжност	Лекционен курс
1.	проф. д-р Славия Бърлиева	2.1. Филология – Теория и история на литературата	1. Графичната култура на латинското Средновековие 2. Clavis temporum – историческата хронология на европейското Средновековие
2.	проф. д-р Светлина Николова	2.1. Филология – Българска литература	Основи на текстологията
3	проф. д-р Климентина Иванова	2.1. Филология – Българска литература	Рецепция на византийската книжнина в старобългарската литература
4	проф. д-р Бойка Мирчева	2.1. Филология – Български език	Оригинална старобългарска химнография IX–X в.

5	доц. д-р Мая Иванова	2.1. Филология – Теория и история на литературата	Пътят към текста и пътят на текста. Пространните жития на кирил и методий
6	доц. д-р Марко Скарпа	2.1. Филология – Теория и история на литературата	Източна църква, Западна църква: граница, която пресича славяните
7	доц. д-р Стиляна Баталова	2.1. Филология – Теория и история на литературата	1. Средновековна латиноезична литература 2. Агиография на Западноевропейското средновековие
8	доц. д-р Ива Трифонова	2.1. Филология – Българска литература	1. История на българския език и култура 2. Из манастирските библиотеки